

שיעור קב

מ"ע נד. מל"ת קנו. רכט. מ"ע מז. עט.

מצוה נד היא שצונו לשמוח ברגלים, והוא אמרו יתעלה ושמחת בחגך, והיא מצוה שלישית מן השלש מצות שנוהגות ברגל. וענין הראשון הרמוז אלינו בצווי זה הוא שנקריב קרבן שלמים על כל פנים. ואלו השלמים נוספים על שלמי חגיגה והם הנקראים בתלמוד שלמי שמחה. ומהקרבנות שלמים אלו יאמרו (ראה, קרבנות הלכות חגיגה פ"א): נשים חייבות בשמחה. וכבר בא הכתוב וזבחתי שלמים וגו'. וכבר התבארו משפטי מצוה זו גם כן בחגיגה, ובכלל אמרו ושמחת בחגך מה שאמרו גם כן לשמוח במימי שמחה ומזה לאכול בשר ולשתות יין וללבוש בגדים חדשים ולחלק מיני פירות ומיני מתיקה לקטנים ולנשים. ולשחוק בכל ניגון ולרקד במקדש לבד והיא שמחת בית השואבה, זה כולו נכנס באמרו ושמחת בחגך. ומה שיתחייב מהם יותר שתיית היין לבד, כי הוא יותר מיוחד בשמחה. ולשון גמרא (פסחים ק"ט) שחייב אדם לשמח בנו ובנותיו ברגל במה משמחן ביין, ושם אמרו תניא רבי יהודה אומר בזמן שבית המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר שנאמר וזבחתי שלמים עכשיו אין שמחה אלא ביין שנאמר ויין ישמח לבב אנוש. וכבר אמרו גם כן (פסחים ק"ט) אנשים בראוי להם ונשים בראוי להן, ולשון התורה הוא שנכלל בשמחה זו האנשים החלושים והעניים והגרים באמרו יתברך והלוי והגר והיתום והאלמנה. (ראה, קרבנות הלכות חגיגה פט"ז):

מצוה קנו שהזהירנו מעלות לרגל מבלי קרבן שיהיה עמנו ונקריבנו שם. והוא אמרו יתעלה ולא יראו פני ריקם ועל כל פנים יהיו עולה ושלמים. וכבר התבארו משפטי מצוה זו במסכת חגיגה. ומצוה זו אין נשים חייבות בה. (כי תשא, הלכות חגיגה פ"א):

מצוה רכט הזהירנו מעזוב הלויים והעלם מהם בנתינת חקיהם ושמחתם ברגל. והוא אמרו השמר לך פן תעזוב את הלוי, לא תעשה. (ראה אנכי נותן, הלכות חגיגה פ"ג):

מצוה מז היא שצונו להקהיל את העם ביום השני של סכות במוצאי שמטה ולקרוא קצת פרשיות ממשנה תורה באזניהם והוא אמרו הקהל את העם האנשים וגו' וזו היא מצות הקהל. ואמרו (בקידושין דף ל"ד) כל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות. והקשו והרי הקהל דמצות עשה שהזמן גרמא נשים חייבות ובארו בסוף המאמר אין למדין מן הכללות. וכבר נתבארו משפטי מצוה זו וכל מי יקרא ואיך יקרא ואי זה דבר יקרא בפרק ז' מסוטה. (בפרשת ואתם נצבים):

מצוה עט היא שצונו לקדש בכורות כלומר להפרישם ולהבדילם למה שראוי שיעשה בהם, והוא אמרו יתברך קדש לי כל בכור. ומפורש בתורה שזאת הבהמה היא בקר וצאן ומין חמור לבד. וכבר נכלל הצווי בבכור בהמה טהורה. והוא המצוה שאנחנו מדברים בה עתה ואמר כל הבכור אשר יולד וגו'. ודין זה של בכור בהמה טהורה שביאנו לכהנים ויקריבו חלבה ודמה ויאכלו שאר בשרה. וכבר התבארו משפטי מצוה זו על השלמות במסכת בכורות. והתבאר בסוף מסכת חלה (פרק ד') שמצוה זו אינה נוהגת אלא בארץ. ולשון ספרי יכול יהא אדם מעלה בכורות מחוצה לארץ, תלמוד לומר ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך ממקום שאתה מביא דגן אתה מביא בכורות. הנה התבאר שמצוה זו אינה נוהגת

אלא בארץ בין שהיה בית המקדש קיים בין שלא היה כמו שהוא
עתה בזמננו זה, כמו מעשר דגן. (בא אל פרעה, ראה, הלכות בכורות
פ"א):